

Παρατηρήσεις για την
Υπόχρεα Μέση.

ΜΕΛΕΤΗ ΕΠΙΣΚΕΥΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΥ ΠΗΛΙΟΥ

Α. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΜΕΛΕΤΗ

1) Περιγραφή – Τυπολογία – Κατασκευαστικά – Οικοδομικές φάσεις

Αναφέρεται ότι «στο κάτω μέρος είναι κτισμένη με μεγάλες διαστάσεις σχιστόλιθους ορθογώνιους». Από τις φωτογραφίες και τα σχέδια δεν φαίνεται ότι πρόκειται για σχιστόλιθους.

«Στο μέσο και άνω μέρος με μικρότερους ορθογώνιους πωρόλιθους... χρώματος σταχτί (φαιό) που έχουν μεταφερθεί από Ιταλία». Στο Πήλιο υπάρχει πωρόλιθος ντόπιος σε πάρα πολλές κατασκευές.

«Ο ναός δεν έχει τοιχογραφίες ή αν υπάρχουν έχουν επιχρισθεί... μόνο στην πλατύτερα και στο θόλο πάνω απ' την Αγία Τράπεζα δύο μεγάλες τοιχογραφίες». – Θα πρέπει απαραίτητα να γίνει έρευνα αν υπάρχουν τοιχογραφίες που έχουν καλυφθεί με επίχρισμα πριν από οιαδήποτε επέμβαση στο εσωτερικό του ναού.

Αναφέρεται: «Τέλος τα χρονολογικά συμπεράσματα που ανάγονται στην κατασκευή του Ναού όπως προαναφέραμε είναι α) Τα αρχιτεκτονικά στοιχεία: κίονες, κιονόκρανα, τα Βυζαντινά αρχιτεκτονικά τεμάχια λευκού μαρμάρου με γλυπτές διακοσμήσεις. β) Οι επιγραφές: Λατινικές επιγραφές και Βυζαντινές και γ) Οι τοιχογραφίες». Είναι εντελώς ασαφές το τι σημαίνει «χρονολογικά συμπεράσματα».

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΣΧΕΔΙΑ

Δεν υπάρχει ένδειξη έρευνας της θεμελίωσης για πιθανές αιτίες προβλημάτων που οφείλονται σ' αυτήν.

Υπάρχει αναντιστοιχία στα σχέδια κάτοψης και τομής ΑΑ, στην περιοχή του ιερού.

Δεν υπάρχουν οι ενδείξεις των τομών στην κάτοψη.

Δεν σχεδιάστηκε η επικάλυψη με σχιστόπλακες του τρούλου στις τομές.

Στο σχέδιο άνοψης σχεδιάστηκαν με εσφαλμένες διαστάσεις ο τρούλος, οι ασίδες, οι χθαμαλοί θόλοι.

Δεν αντιστοιχούν οι ενδείξεις των χθαμαλών θόλων στο σχέδιο άνοψης με αυτά των τομών.

Δεν σχεδιάστηκαν όλα τα παράθυρα του τρούλου στις τομές.

Δεν υπάρχει σχέδιο της αποστράγγισης που περιγράφεται.

Στην «πίσω όψη - ανατολική» σχεδιάστηκαν ισούψεις οι πλευρικές κόγχες, ενώ δεν είναι.

Στην Τομή ΒΒ δεν σχεδιάστηκαν τα παράθυρα.

Στην Τομή ΑΑ δεν εμφανίζεται ένδειξη του σημαντικού κοσμητικού στοιχείου πάνω από την κύρια είσοδο.

Η κάτοψη της στέγης έχει σφάλματα και ασάφειες. Στο διάγραμμα περιβάλλοντος χώρου και στο τοπογραφικό δεν εμφανίζονται τα σκαλοπάτια εισόδου στο Ναό.

Γ. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η τεχνική περιγραφή είναι ελλιπέστατη, τρία τέταρτα μιάς σελίδας.

Δεν έχει αντιστοιχία με εργασίες που αναφέρονται στον Προϋπολογισμό έργου, π.χ. σ' αυτόν αναφέρεται «Κατασκευή ξυλοτύπου» μήπως εννοούνται ικριώματα. Στους Στόχους Πρόταση αναφέρονται «κρυώματα» όπως «και προτείνεται «ξυλότυπος» αντί ικριωμάτων για υποστήλωση του θόλου.

Στον Προϋπολογισμό αναφέρονται ποσότητες χωρίς να υπάρχει προμέτρηση;

Αναφέρονται δαπάνες για εργασίες για τις οποίες δεν έχει γίνει μελέτη, ηλεκτρολογική εγκατάσταση, εγκατάσταση θέρμανσης, διαμόρφωση εξωτερικού χώρου.

18.12.2003

Σταύρος Μαμαλούκος

Δρ. Αρχιτέκτων Μηχ. - Αναστηλωτής

Έκθεση / Μνημόνιο για τη σύνταξη Επιστολών
από την ΕΕ προς το Ίδρυμα Λεβέντη και
από το Ίδρυμα Λεβέντη προς την Ιερά Μητρόπολη Δημητριάδος

Σχετικώς με τη Μελέτη και το Έργο Συντηρήσεως και Αποκαταστάσεως
του Καθολικού της Ιεράς Μονής Αγ. Λαυρεντίου Πηλίου

Η επιλογή του Έργου Συντηρήσεως και Αποκαταστάσεως του καθολικού της Μονής του Αγίου Λαυρεντίου για χρηματοδότηση από το Ίδρυμα είναι εξαιρετική, καθώς το μνημείο είναι αναμφίβολα εξαιρετικής σημασίας. Παρά τις εκτεταμένες μεταγενέστερες (επίσης, εξ άλλου, πολύ καλής ποιότητας, για τα δεδομένα της εποχής τους) επεμβάσεις που έχει δεχθεί πρόκειται για το σημαντικότερο ίσως σωζόμενο βυζαντινό μνημείο της Μαγνησίας και ένα από τα σπουδαιότερα της Θεσσαλίας. Η συμβολή του Ιδρύματος θα είναι κεφαλαιώδους σημασίας για την πραγματοποίηση του έργου αυτού, δεδομένων και των οικονομικών δυσκολιών που αντιμετωπίζει η Μονή.

1. Η Μελέτη

Η Μελέτη παρουσιάζει σοβαρές ελλείψεις στην τεκμηρίωση (λίγα και όχι καλά γενικά σχέδια, καθόλου λεπτομέρειες, ανύπαρκτη τεκμηρίωση της οικοδομικής ιστορίας του εξαιρετικά σημαντικού μνημείου) και επικίνδυνες ελλείψεις και ασάφειες στις προτάσεις (βλ. και Έκθεση καθ. Α. Ζάννου), είναι όμως εγκεκριμένη, πράγμα που σημαίνει ότι χωρίς καθυστέρηση εξ αιτίας διαδικαστικών θεμάτων μπορεί να ξεκινήσει το έργο.

Κατά τη διάρκεια του έργου, εφ' όσον έχει εκδηλωθεί από πλευράς των κυρίων του έργου (της Ι. Μητροπόλεως και της Ι. Μονής) η διάθεση αποδοχής της βοήθειάς μας, είναι δυνατόν να συμπληρώνονται οι ελλείψεις και να διορθώνονται τα λάθη της μελέτης, όπως εξ άλλου πολλές φορές γίνεται (σημειώνεται ότι όλες οι μελέτες συντηρήσεως και αποκαταστάσεως μνημείων έχουν προβλήματα, εξ αιτίας της ελλείψεως δεδομένων κατά τη σύνταξή τους. Αυτά υποχρεωτικά λύνονται κατά την εκτέλεση των έργων, με σοβαρές συχνά αποκλίσεις από τις αρχικές επιλογές και αποφάσεις).

Το κόστος της νέας αποτυπώσεως και της συμπληρώσεως της μελέτης μπορεί να καλυφθεί - μαζί με εκείνο της επιβλέψεως - από το κόστος του ίδιου του έργου. Αναλυτικό προϋπολογισμό του θα προσπαθήσω να συντάξω το ταχύτερο.

2. Το Έργο

Από την περιγραφή του στη μελέτη, λαμβανομένης υπ όψιν και της αδυναμίας τεκμηριώσεως της κατασκευής σε αφανή σημεία (όπως η κατασκευή των στεγών ή το πάτωμα του ορόφου του νάρθηκα), το έργο χονδρικά μόνο μπορεί να κριθεί. Ωστόσο, οι περισσότερες από τις προτεινόμενες εργασίες μπορούν να χαρακτηρισθούν σκόπιμες και προς τη σωστή κατεύθυνση, με εξαιρέσεις, όπως λ.χ. η «λείανση» των κιόνων που είναι απαράδεκτη. Σημειώνεται ότι μεγάλο μέρος των εργασιών που αναφέρονται είναι αρμοδιότητα συντηρητών (όπως λ.χ. η στερέωση της οροφής από μπαγδατί του νάρθηκα που φέρει διάκοσμο του 1764) ή προϋποθέτουν τη στενή συνεργασία του οικοδομικού συνεργείου με συντηρητές, πράγμα που δεν σημειώνεται καθόλου στη μελέτη.

Απαραίτητη, βεβαίως, προϋπόθεση εκτέλεσεως ενός καλού έργου αποκαταστάσεως μνημείου είναι, ασχέτως της ποιότητας της μελέτης, η συστηματική επίβλεψη. Η σωστή επίβλεψη είναι η δικλείδα που εξασφαλίζει ένα αποτέλεσμα που μπορεί να χαρακτηριστεί συντήρηση και αποκατάσταση και όχι επισκευή, ανακαίνιση ή οτιδήποτε άλλο. Στην προκειμένη περίπτωση η συστηματική επίβλεψη από πρόσωπα με γνώσεις ιστορίας αρχιτεκτονικής είναι εντελώς απαραίτητη, καθώς το έργο θα αποτελέσει μοναδική ευκαιρία για την κατανόηση και τη μελέτη της εξαιρετικά σύνθετης όσο και ενδιαφέρουσας οικοδομικής ιστορίας ενός μοναδικού μνημείου.

Η εκτέλεση με τις παραπάνω προϋποθέσεις του έργου θα μπορέσει να αποτελέσει υπόδειγμα για αντίστοιχα έργα στην ευρύτερη περιοχή, πράγμα που έχει επίσης εξαιρετικά μεγάλη σημασία.

Το τελικό κόστος του έργου θα μπορεί να εκτιμηθεί μετά την πλήρη επανεξέταση της μελέτης. Ένα πρώτο, ωστόσο, προϋπολογισμό με βάση τα υπάρχοντα σχέδια και την εικόνα του μνημείου και των προβλημάτων του που ήδη έχω θα προσπαθήσω να συντάξω το ταχύτερο.